

KEMIKAALIONNETTOMUUKSIEN TORJUNTA

1	Ympäristövahinko	2
2	Onnettomuuden sattuessa	2
2.1	Tehtävät ja vastualueet	3
2.2	Tarkastuslista kemikaalionnettomuuksien torjuntaan	5
3	Organisaatiokaavio ja tiedonkulku	6
4	Jälkihoito	7
4.1	Jälkihoitotoimenpiteitä pohjavesien osalta	8
5	Varautuminen ja lainsäädäntö	10

1 Ympäristövahinko

Ympäristövahingolla tarkoitetaan äkillistä tapahtumaa, jossa ympäristölle haitallista ainetta pääsee tai uhkaa päästä ympäristöön siten, että siitä aiheutuu vaaraa tai haittaa ympäristölle tai ihmisten terveydelle. Monesti kysymys on öljy- tai kemikaalipäästöstä ja sen seurauksista onnettomuus- tai muussa häiriötilanteessa. Ympäristövahinko voi syntyä myös pidemmän ajan kuluessa esimerkiksi haitallisen aineen vuotaessa pikkuhiljaa ympäristöön. Ympäristövahinko voi kohdistua muun muassa maaperään, ilmaan, luontoon sekä pinta- ja pohjavesiin sekä vaarantaa ihmisten terveyttä.

Kemikaali- ja öljyvahingoissa vahinkoaine voi olla peräisin aluksista, teollisuuslaitoksista, rautatiekuljetuksista, maakuljetuksista, varastoista, kemikaali- ja öljysäiliöistä, hulevesiviemäreistä ja muista vastaavista.

Vaikutuksiltaan ja torjuntatekniikaltaan pohjaveteen kohdistuvat vahingot muodostavat aivan toisenlaisen ryhmän kuin ne vahingot, joissa kemikaali, öljy tai muu haitallinen kemikaali joutuu maaperään. Merkittävimpiä pohjaveden puhtautta vaarantavia vahinkolähteitä ovat öljyjen ja kemikaalien tai muiden haitallisten aineiden rautatie- ja maantiekuljetukset sekä varastointi pohjavesialueilla. Yhden erityisen vaaratekijän muodostavat pohjavesialueilla olevat kiinteistöjen maanalaiset lämmitysöljysäiliöt sekä huoltoasemien maanalaiset bensiini- ja öljysäiliöt.

2 Onnettomuuden sattuessa

Alueellisen pelastustoimen on huolehdittava kemikaali- ja öljyvahinkojen sekä muiden haitallisten aineiden torjunnasta ja se on velvollinen antamaan muille öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntaviranomaisille virka-apua. Alueella on oltava ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelma sekä nimetty viranomainen, joka on vastuussa torjunnan järjestämisestä ja johtamisesta.

Pelastuslaissa määritetään ensisijainen torjuntaviranomainen, jolla on vastuu tehtävän johtamisesta ja eri toimijoiden toiminnan yhteensovittamisesta tilannekuva mukaan lukien. Torjuntaviranomaiset voivat esim. suorituskyvystä tai muista olosuhteista johtuen sopia tarvittaessa muustakin johtamisjärjestelystä. Alueellinen ELY-keskus antaa asiantuntija-apua öljyvahinkojen ja kemikaalivahinkojen torjunnassa. ELY-keskuksella on lisäksi ohjaava ja yhteensovittava rooli öljyvahingon jälkitorjunnassa.

2.1 Tehtävät ja vastuualueet

Maalla sattuvien ympäristövahinkojen torjuntaan osallistuvien tahojen roolit:

Yhteistyötaho:	Rooli:
Aluehallintovirasto	Valvoo pelastustoimen palvelujen saatavuutta sekä tasoa. Järjestää harvaan asutulla seudulla metsäpalojen tähytystyksiä metsäpalovaaran aikana. Tukee sisäministeriön toimintaa pelastustoimeen liittyvien tehtävien suhteen.
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset	Toimivat ympäristönsuojelun asiantuntijana. Antavat asiantuntija-apua ympäristövahinko (YV) ja ympäristövahingon torjunta (YVT) -tilanteissa. Ohjaavat kuntia jälkitoimissa. Sovittavat kuntien välistä yhteistyötä jälkitoimien suhteen, jos vahinko on ulottunut usean kunnan alueelle. ELY toimii valtion ympäristösuojeluviranomaisena.
Hyvinvointialueen kunnat ja kuntayhtymät, sekä niiden virastot, laitokset ja liikelaitokset	Velvollisia vastaamaan omalla alueellaan järjestettävistä jälkitoimista, ja tarvittaessa osallistuvat jälkitoimiin. Kunta määrää viranomaisen, joka toimii johtajana jälkitoimitilanteessa. Osallistuu pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun sen mukaan kuin osallistumisesta erikseen säädetään tai määrätään.
Hyvinvointialueen pelastustoimi ja -laitokset	Vastuu johtamisesta YVT-tilanteessa, joka sijaitsee sisävesillä tai maa-alueella. Pelastuslaitokset ovat velvollisia antamaan apua myös toiselle pelastuslaitokselle yhteistyösuunnitelman mukaisesti.
Hätäkeskus	Vastaanottaa hätäilmoituksen, ja välittää ilmoituksen asianomaiselle yksikölle. Toimii myös pelastustoimen viestikeskuksena ja tuottaa tarvittaessa tukipalveluita.
Ilmatieteen laitos	Luovuttaa pelastustoiminnassa ja sen suunnittelussa tarpeelliset säätiedot, varoitukset, havainnot ja ennusteet, sekä arviot radioaktiivisten ja muiden vaarallisten aineiden kulkeutumisesta ilmakehässä. Ilmatieteen laitos antaa myös tarvittaessa metsä- tai ruohikkopalovaroituksen, ja huolehtii kyseisen varoituksen tiedottamisen tarpeellisesta laajuudesta.
Liikenne- ja viestintävirasto	Vastaa vaaratiedotteiden välittämisestä väestölle sähköisten joukkoviestimien kautta, liikenneväylien raivauksesta, liikenneväylien käytön yhteistointakysymyksistä suojaväistöissä sekä ilmailun etsintä ja pelastuspalvelun järjestämisestä.
Metsähallitus	Metsähallitus hallinnoi valtion omistamia maa- ja vesialueita. On velvollinen antamaan pelastusviranomaisille asiantuntija-apua metsäpalojen torjunnassa. Varautuu omatoimisesti hallinnassaan olevalla valtion maalla tapahtuvien metsäpalojen ehkäisyyn ja torjuntaan yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa. Antaa virka-apua pyydettyäessä auttaa sekä tarjoaa käytettäväksi resursseja kuten kiinteistöjä, kalustoa, aineistoja ja asiantuntemusta öljyntorjuntaa varten.
Pelastuslaitos	Pelastuslaitokselle kuuluu tyypillisesti onnettomuuden alkutorjunta ja torjuntatoimenpiteiden aloitus. Vahinkojen leviämistä estetään suojatoimenpiteillä, kuten patoamalla vuotaneita aineita. Pelastuslaitos tekee yhteistyötä muiden viranomaisten, kuten ympäristöviranomaisten ja alueellisten pelastuslaitosten kanssa. Pelastuslaitos siivoaa ja kunnostaa aluetta alkutorjunnassa.
Pelastustoiminnan johtaja	Tekee tarvittaessa päätöksen pelastustoiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta YVT-tilanteessa. Toimii yleisjohtajana, jos onnettomuudessa pelastustoimintaan osallistuu useita eri tahojen viranomaisia. Voi perustaa eri toimi-joista koostuvan johtoryhmän, ja kutsua asiantuntija-apua.
Poliisi	Vastaa vaara-alueiden eristämisestä ja muista järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen kuuluvista tehtävistä onnettomuuspaikalla.
Puolustusvoimat (maa- ja ilmavoimat)	Osallistuu pelastustoimintaan antamalla käytettäväksi pelastustoimintaan tarvittavaa kalustoa, henkilöstöä ja asiantuntijapalveluja.

Sisäministeriö	Johtaa, valvoo ja ohjaa pelastustoimea, sekä huolehtii valtakunnallisella tasolla pelastustoimen toimintaa liittyvistä valmisteluista ja järjestelyistä. SM pelastusviranomaisen voi tarvittaessa johtaa vakavaa ja laajaa YVT tilannetta, antaa tarvittaessa pelastustoimintaa koskevia käskyjä sekä määrätä pelastustoiminnan johtajasta ja tämän toimialueesta.
Sopimuspalokunta	Sopimuspalokuntaan kuuluva voi johtaa YVT-tilannetta siihen saakka, kunnes toimivaltainen pelastusviranomaisen ottaa tilanteen johtaakseen.
Sosiaali- ja terveysviranomaiset ja hallinnonalan laitokset	Vastaavat niitä koskevissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä psykososiaalisen tuen palveluista ja onnettomuuden takia hätään joutuneiden huollosta ja majoituksesta.
Suomen ympäristökeskus (Syke)	Antaa tarvittaessa asiantuntija-apua. Vastaa öljy- ja kemikaalivahingon seurauksena likaantuneiden eläinten hoidon järjestämisestä.
Tilannekeskus	Tukee pelastustoiminnan johtajia ja avustaa tarvittaessa. Ylläpitää tilannekuvaa, ja toimii lisäksi yhteydenpidon ja viestinnän tehtävissä.
Toiminnanharjoittaja	Vastaa siitä, että toiminta on järjestetty niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Toiminnanharjoittajan tulee olla selvillä toimintansa ympäristöriskeistä, -vaikutuksista ja niiden hallinnasta, sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Suuren öljyvaraston haltijalla, sataman pitäjällä ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajalla on velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta.
Vapepa	Vapaaehtoinen pelastuspalvelu, joka voidaan hälyttää paikalle tukemaan viranomaistyötä sellaisissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa, jotka eivät vaaranna heidän terveyttään tai turvallisuuttaan. Auttavat tukitoimissa kuten esim. öljyn keräämisessä ja likaantuneiden eläinten puhdistuksessa. Koostuu eri järjestöistä sekä yhteistyöorganisaatioista (esim. WWF, SPR, SMPS, SLPS, MPK).
Väylävirasto	Väyläviraston raivauspalvelu huolehtii osaltaan rautatiekaluston raivaamisesta onnettomuuden jälkeen sekä virka-apun antamisesta vaarallisten aineiden torjunnassa valtion rataverkolla ja tarvittaessa yksityisillä rataosuuksilla. Onnettomuus- ja kriisitilanteissa Väylävirasto ja ELY tiedottavat liikenteen häiriötilanteista medialle.
Ympäristöministeriö	Vastaa öljyvahinkojen jälkitoimien yleisestä ohjauksesta, seurannasta ja kehittämisestä. Seuraa, ohjaa ja kehittää omalta osaltaan myös kemikaalivahinkojen ehkäisyä ja jälkihoitoa.

2.2 Tarkastuslista kemikaalionnettomuuksien torjuntaan

Pohjavedet

a) ☐ Sijainti

i. ☐ Sijainti pohjavesialueella

ii. ☐ Pohjaveden muodostumisalueella

iii. ☐ Sijainti savikolla

b) ☐ Pohjaveden suojarakenteet

c) ☐ Pohjaveden virtaussuunta

d) ☐ Vedenottamoiden sijainti

e) ☐ Pohjavesiputkien sijainti

f) ☐ Yksityiskaivojen sijainti

g) ☐ Luontokohteiden sijainti

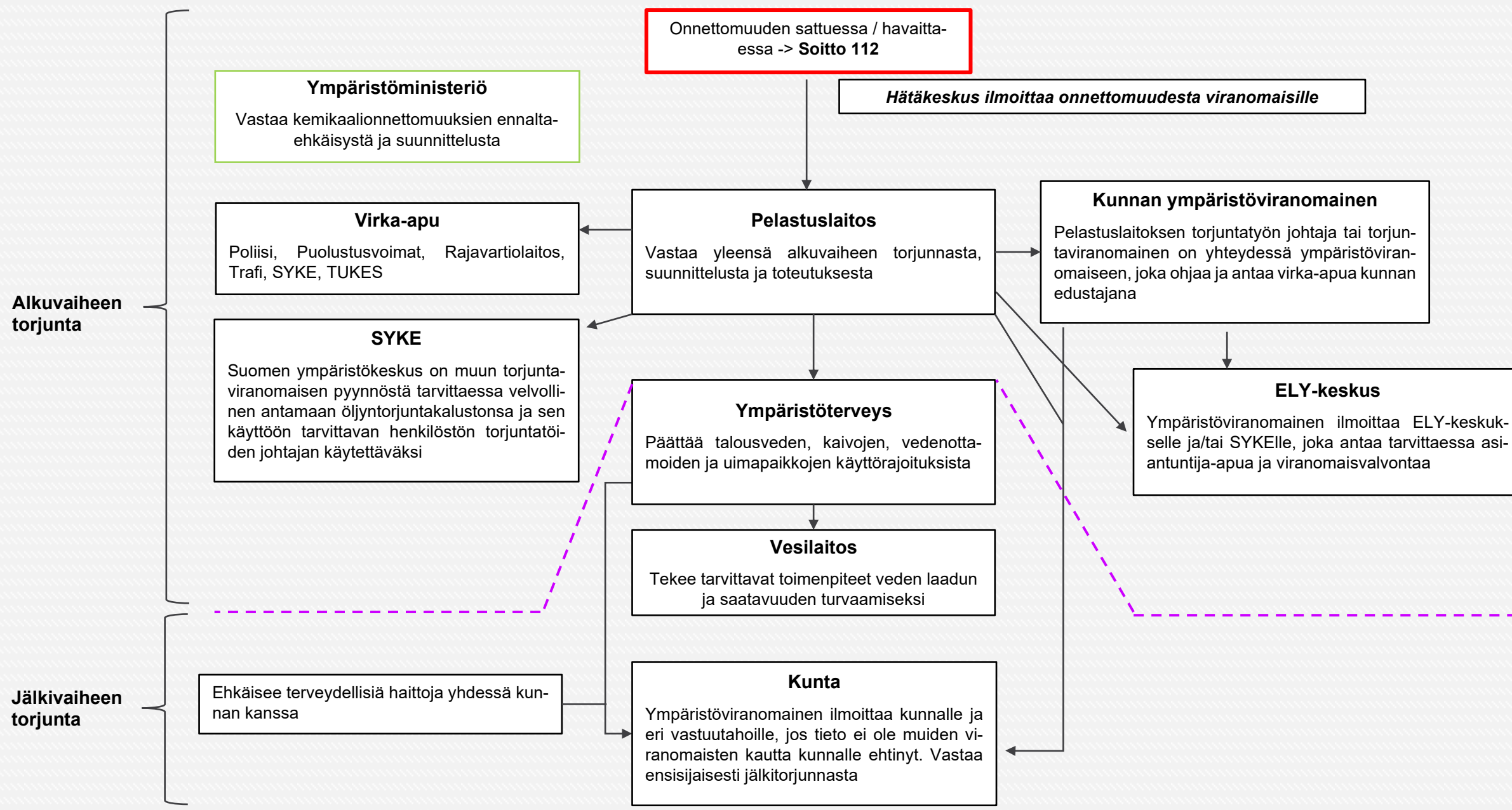
h) ☐ Hulevesiviemärit ja purkupaikat

i) ☐ Vesijohdot

j) ☐ Maaperän laatu

3 Organisaatiokaavio ja tiedonkulku

Alla olevassa kaaviossa on esitetty yleiset vastuut ja tiedonkulku ympäristöonnettomuuden sattuessa.

4 Jälkihoito

Kemikaalivahinkojen torjuminen tulisi pääsääntöisesti suorittaa yhtäjaksoisesti vahinkojätteiden haitattomaksi tekemiseen asti. Torjunnan kiireellisen vaiheen ns. ensitorjunnan jälkeen seuraava työvaihe on puhdistus eli jälkitorjuntavaihe. Mikäli jälkitorjunta ei johda tavanomaisin menetelmin riittävään puhdistustavoitteeseen, siirtyy tarvittaessa jatkotoimenpiteet ympäristönsuojelulain mukaiseen pilaantuneen maan puhdistusmenettelyyn. Jälkitorjunta kuuluu nykyinsäädännön mukaan kunnan vastuulle. Kunnan eri viranomaisten ja laitosten tulee osallistua kemikaalivahinkojen torjuntaan ja huolehtia tarvittaessa vahingon jälkitorjunnasta.

Alueellisen ympäristökeskuksen tulee asettaa sattuneen kemikaalivahingon korvauskysymysten ja muuta valmistavaa selvittelyä varten katselmuslautakunta, jos vahinkojen tai torjuntakustannusten voidaan arvioida nousevan yli 20 000 euron ja vahingon selvittäminen sitä edellyttää. Öljyonnettomuus tapauksissa sitä voi pyytää myös öljysuojarahaston hallitus (26§ Laki Öljysuojarahastosta 1406/2004). Katselmuslautakunnan asettaminen on harvinaista ja se asetetaan vain erityistapauksissa. Lautakunta toimii erillisenä itsenäisesti, eikä se juuri vaikuta varsinaisiin operatiivisiin pelastuslaitoksen torjuntatoimenpiteisiin. Jos vahingon aiheuttaja ei ole selvillä, pelastustoimi korvaa ao. toimenpiteet ja hakee korvausta esim. öljysuoja- tai muusta vastaavasta rahastosta. Vahingon aiheuttaja tai kemikaalien omistaja voivat myös huolehtia jälkitorjunnasta torjuntaviranomaisen luvalla ja valvonnassa.

Torjuntaviranomainen sekä terveys- ja ympäristöviranomainen voivat päättää maa- ja vesialueiden käytörajoituksista ja eristämisistä akuutissa tilanteessa. Rajoitukset voidaan poistaa tai niitä voidaan lisätä, kun asianomaista viranomaisesta on kuultu. Kyseinen viranomainen voi päättää rajoituksista myös itsenäisesti, mikäli asia kuuluu viranomaisen toimivaltaan. Vahinkopaikan maata poistetaan sen verran, että pilaantunutta maata ei jää vahinkopaikalle. Maan pilaantuneisuus todetaan näytteenotolla, kannettavalla mittalaitteella tai aistivaraisesti. Päätöstä tehtäessä on toimittava yhteistyössä ympäristöviranomaisen kanssa.

Jälkitorjuntavaiheen jälkeinen vahinkoalueen ennallistaminen kuuluu myös kunnan vastuulle. Tässä työssä kuntaa tukevat pelastuslaitoksen lisäksi ympäristöviranomaiset sekä liike-elämän osaajat. Öljyonnettomuustapauksissa muun kuin vahinkotapauksessa syntyneen jäteöljyn, öljyisen jätteen tai öljypitoisen seoksen vastaanotto, varastointi ja jatkokäsittely perustuvat jätelain mukaisiin järjestelyihin ja ympäristöministeriön niistä erikseen antamiin ohjeisiin.

Vahinkopaikan ennallistaminen päätetään tapauskohtaisesti. Suuressa vahingossa noudatetaan alueellisen ympäristökeskuksen mahdollisesti asettaman katselmuslautakunnan lausuntoa. Muissa vahingoissa päättää torjuntatyönjohtaja ennallistamisen tason, tarvittaessa muita viranomaisia ja asianosaisia kuultuaan. Mikäli onnettomuutta tutkii poliisi tai onnettomuustutkintakeskus, pitää ennen maanpoistoa varmistaa ko. tahoilta, ettei maan poistolle ole esteitä esim. tutkinnallisia syitä.

Laaja ja pitkäaikainen vahinko saattaa edellyttää asiantuntijakonsultin käyttöä niin vahinkojätteen käsittelyn kuin maaperän ja pohjaveden saastuneisuuden seuraamisen osalta. Torjuntatyön johtaja tai ympäristöviranomainen voi määrätä otettavaksi näytteitä tai ottaa niitä vahingon leviämisen arvioimiseksi. Vahingon seurannasta päättää torjuntatyön johtaja, neuvoteltuaan tarvittaessa yhteis-toimintaviranomaisten kanssa. Torjuntatyön johtaja laatii seurannasta ja sen toteutuksesta muistion.

4.1 Jälkihoitotoimenpiteitä pohjavesien osalta

Pohjavesialueilla sattuneista öljy- ja kemikaalivahingoista ilmoittaminen ja tiedonkulku:

- Ilmoitusvelvollisuus on kaikilla, jotka huomaavat tai saavat tietää vahingosta.
- Vahingon sattuessa tiedon tulee kulkeutua pelastuslaitokselle, alueelliselle ELY-keskukselle, ympäristön-suojelusta ja terveydensuojelusta vastaaville viranomaisille, vesihuollosta vastaavalle, maan ja kiinteistön omistajalle sekä mahdollisesti vahingon aiheuttajalle.
- Tukeisiin pitää ilmoittaa onnettomuudesta, jos teollista käsittelyä tai varastointia harjoittavassa tuotantolaitoksessa sattuneesta onnettomuudesta on seurauksena kuolema, vakava loukkaantuminen taikka muu kuin vähäinen omaisuus- tai ympäristövahinko. Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava siitä valvontaviranomaiselle.
- Asiasta tulee ilmoittaa myös poliisiviranomaiselle, mikäli vahingon aiheuttajaa ei saada selville tai mikäli on syytä epäillä, että vahinko on tapahtunut tahallisesti tai huolimattomuudesta.
- Ympäristövahinkotapauksissa ensitorjunnasta / ensitorjunnan toimenpiteistä vastaa pelastusviranomainen. ELY-keskus avustaa vahinkojen torjunnassa sekä kunnan johdolla tehtävässä jälkitorjunnassa.
- Päätökset torjuntatyön aloittamisesta ja lopettamisesta tekee pelastusviranomainen. Vahingon laajuudesta, olosuhteista ja haitallisuudesta riippuu, mihin jatkotoimenpiteisiin tulee ryhtyä.
- Terveydensuojeluviranomainen päättää talousveden käyttörajoituksista ja terveysvalvonnan johtaja päättää tiedottamisesta niissä tapauksissa, joissa talousvesi saattaa aiheuttaa terveyshaittaa tai tiedottaminen on muusta syystä tarpeellista.

Suojaustoimenpiteet vahinko- ja onnettomuustapauksissa

- Haitta-aineen pääsy maaperään tulee estää tukkimalla vuoto ja estämällä haitta-aineen kulkeutuminen pintavaluntana.
- Säiliöauto-onnettomuudessa säiliö tulee tyhjentää.
- Aineen imeytyminen maaperään tulee estää esimerkiksi imeyttämällä aine turpeeseen tai sahajauhoon ja poistamalla lammikoitunut neste.
- Helposti haihtuvia aineita ei saa peittää vaan pilaantunut maa-aines tulee poistaa ja levittää esim. muovikalvon päälle haihtumisen nopeuttamiseksi.
- Sammutukseen käytetty vaahto voi aiheuttaa pohjaveden pilaantumisvaraa, sillä se sisältää perfluorattuja alkyyliryhdisteitä (PFAS). Sammutusvaahtojen käyttöä tulee välttää pohjavesialueilla, mikäli se on mahdollista. Sammutuksessa käytettävän sammutusveden käytössä tulee huomioida, että sammutusvesi voi edesauttaa öljyn, kemikaalin tai vastaavan haitta-aineen pääsyä pohjaveteen.
- Maaperään ja mahdollisesti pohjaveteen päässeeseen aineen määrä ja laatu sekä aineen ominaisuudet ja käyttäytyminen tulee selvittää.
- Alueen maaperä ja pohjavesiolot sekä pohjavesiputket, kaivot ja vedenottamot tulee selvittää.
- Vahinkoalueen laajuus tulee selvittää ja jatkotoimenpiteiden, kuten suojapumppausten tarpeellisuus määrittää.
- Pilaantunut maaperä tulee poistaa heikentämättä mahdollisia suojakalvoja tai -rakenteita ja maa-aines tulee kuljettaa asianmukaiseen käsittelylaitokseen.
- Mikäli haitta-aine on päätenyt pohjaveteen, tulee se mahdollisesti poistaa pumppauksilla.
- Vahinkoalueella olevat vedenottamot ja vedenottoaivot tulee poistaa käytöstä, jotta pilaantunut vesi ei pääse vesijohtoverkkoon.
- Puhdistuksen onnistuminen tulee varmistaa maaperä- ja vesinäyteanalyysin.
- Mikäli vahinkotapauksissa maaperää tai pohjavettä ei saada kokonaan puhdistettua, tulee ryhtyä jatkotoimenpiteisiin alueen puhdistamiseksi. Vahingon laajuutta ja sen etenemistä maaperässä ja pohjavedessä tulee tutkia konsultin toimesta. Vahingon laajuudesta, olosuhteista ja haitallisuudesta riippuu mihin jatkotoimenpiteisiin tulee ryhtyä.

Toimenpiteet pohjaveden / talousveden pilaantumistapauksissa:

- Jos talousvesi ei täytä vedelle asetettuja laatutavoitteita tai mikrobiologisia laatuvaatimuksia, on vesilaitoksen ilmoitettava siitä välittömästi kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Lisäksi myös kemiallisten laatuvaatimusten ylityksestä on ilmoitettava terveydensuojeluviranomaiselle.
- Jos ylitykseen voi liittyä terveyshaittoja, terveydensuojeluviranomainen voi asettaa rajoituksia veden käytölle, esimerkiksi määrätä laitoksen ryhtymään korjaustoimenpiteisiin, antaa keittokehotuksen tai määrätä vesi käyttökieltoon.
- Terveydensuojeluviranomaisen ja vesilaitoksen on yhdessä selvitettävä viipymättä syy laatuvaatimusten ylittymiseen. Vesilaitoksen on korjattava tilanne pikaisesti.
- Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle, Valviralle ja STM:lle muista häiriötilanteista kuin epidemiaepäilyistä. Vati-järjestelmässä olevalla häiriötilanneilmoituslomakkeella. Ilmoituksen voi lähettää samalla tiedoksi myös ELY-keskukselle ja muille tarpeelliseksi katsotuille tahoille. (Vati = Ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä).
- Jos kyseessä on epidemiaepäily, terveydensuojeluviranomainen tekee ilmoituksen RYMY-järjestelmään (elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden raportointi).
- Vakavammissa normaaliolojen häiriötilanteissa (esim. laatuvaatimusten ylitykset) terveydensuojeluviranomainen tiedottaa yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa tilanteissa, joissa epäillään aiheutuvan terveyshaittaa vedenkäyttäjille.
- Vesilaitos sopii terveydensuojeluviranomaisen kanssa etukäteen tiedottamisesta häiriötilanteissa. Vesiepidemia-tilanteissa tiedottamisesta sovitaan epidemioiden selvitystyöryhmässä, jonka kunnan terveydensuojeluviranomainen on nimennyt.
- Vedenkäyttäjille tiedotetaan myös siinä vaiheessa, kun syy mahdollista terveyshaittaa tai epidemiaa aiheuttavasta tekijästä on selvitetty ja tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi tehty ja talousvesi täyttää laatuvaatimukset.
- Jos jakeluverkkoon päätetään syöttää vettä, joka ei täytä talousveden laatuvaatimuksia, tiedotetaan siitä etukäteen kaikille vedenkäyttäjille. Huuhteluiden, putkistokorjausten, vesikatkosten ja veden laatuun vaikuttavien toimenpiteiden tiedottamisesta terveydensuojeluviranomainen ja vesilaitos sopivat etukäteen.
- Toiminnanharjoittajan tulee hakea terveydensuojelulain 17 a §:ssä tarkoitettua poikkeusta talousveden kemiallisen laatuvaatimuksen ylityksissä korjaustoimenpiteiden ajaksi, jos poikkeamasta ei ole odotettavissa välitöntä terveyshaittaa. Määräaikaisen luvan poikkeamiseen myöntää aluehallintovirasto.
- Erityistä huomiota on kiinnitettävä nopeaan ja tehokkaaseen tiedottamiseen, joka tavoittaa kaikki vedenkäyttäjät. Vedenkäyttäjille on annettava viipymättä tarpeelliset ohjeet ja määräykset terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

5 Varautuminen ja lainsäädäntö

Lainsäädäntö:

- Pelastuslaki (29.4.2011/379): Lain tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Lain tavoitteena on myös, että onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua ihmiset pelastetaan, tärkeät toiminnot turvataan ja onnettomuuden seurauksia rajoitetaan tehokkaasti niin, että ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi.
- Öljyvahinkojen torjuntalaki (1673/2009): Lain tavoitteena on, että:
 - 1) maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen ja aluksista aiheutuvien öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntaan varaudutaan asianmukaisesti;
 - 2) mahdolliset vahingot torjutaan nopeasti ja tehokkaasti; ja
 - 3) vahinkojen seuraukset korjataan niin, että ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Lain tavoitteena on selkeyttää viranomaisten ja muiden tahojen tehtävät ja vastuut öljyvahinkojen ja aluksista aiheutuvien kemikaalivahinkojen torjunnassa.
- REACH-asetus (EU 1907/2006): Asetus kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista EU:ssa. REACH tarkoittaa, että kemikaalien valmistajien ja tuojien on rekisteröitävä aineet, joita ne käyttävät.
- Kemikaalilaki (599/2013): Tämä laki säätelee kemikaalien käytön ja markkinoinnin turvallisuutta sekä rekisteröintiä Suomessa.
- CLP-asetus (EU 1272/2008): Asetus, joka koskee kemikaalien luokittelua, merkintää ja pakkaamista. CLP-asetuksen tavoitteena on varmistaa, että kemikaalien vaarat tunnistetaan ja viestitään asianmukaisesti.
- Työturvallisuuslaki (738/2002): Laki, joka säätelee työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä työpaikalla, mukaan lukien kemikaalien käsittelyyn liittyvät määräykset.
- Ympäristönsuojelulaki (527/2014): Tämä laki sisältää säännöksiä ympäristön suojelusta, mukaan lukien kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin ympäristöriskit.
- Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015): säätelee vaarallisten kemikaalien turvallista käsittelyä ja varastointia Suomessa.
- Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (20.12.2012/856): vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005), tarkoitettujen vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista.
- SFS-standardit: Suomessa voidaan käyttää myös kansallisia standardeja (SFS), jotka liittyvät kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin. Näitä voivat olla esimerkiksi standardit, jotka käsittelevät vaarallisten aineiden pakkaamista ja kuljetusta.
- EU:n kemikaaliturvallisuusstrategia: Strategia, joka pyrkii parantamaan kemikaalien turvallisuutta ja vähentämään kemikaalien aiheuttamia riskejä.
- Kansallinen kemikaaliohjelma 2022–2035: Kansallinen kemikaaliohjelma asettaa tavoitteita ja suuntaviivoja kemikaaliturvallisuuden kehittämiseen ja parantamiseen vuoteen 2035 saakka.